

प्रदेश लोक सेवा आयोग, कर्णाली प्रदेश

प्रदेश निजामती सेवाको प्रशासन सेवा, (सामान्य प्रशासन, लेखा, राजश्व) समूह, अधिकृतस्तर नवौ तह वा सो सरहको खुला, अन्तर तह र आन्तरिक अन्तर सेवा तथा स्थानीय सरकारी सेवाको प्रशासन सेवा, सामान्य प्रशासन समूह, अधिकृतस्तर नवौ तहको खुला लिखित प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम र परीक्षा योजना

पाठ्यक्रमको रूपरेखा:- यस पाठ्यक्रम योजनालाई तीन चरणमा विभाजन गरिएको छ।

परीक्षाको चरण	परीक्षाको किसिम	पूर्णाङ्क
प्रथम चरण	लिखित परीक्षा (Written Examination)	२००
द्वितीय चरण	सक्षमता परीक्षण (Competency Test)	३०
तृतीय चरण	अन्तर्वार्ता (Interview)	३०

प्रथम चरण: लिखित परीक्षा योजना (Written Examination Schedule)						
पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	प्रश्नसंख्या×अङ्क	समय
प्रथम	प्रशासन र व्यवस्थापन (सवै सेवा समूहको लागि)	१००	४०	सैद्धान्तिक-तर्कयुक्त र विश्लेषणात्मक (Theoretical-Critical Analysis)	१ प्रश्न x १५ अङ्क	३ घण्टा
				समस्या समाधान(Problem Solving)	३ प्रश्न x २० अङ्क	
				मामिला विश्लेषण (Case Analysis)	१ प्रश्न x २५ अङ्क	
द्वितीय	सेवा सम्बन्धी (प्रत्येक सेवा/ समूहको लागिछुट्टाछुट्टै)	१००	४०	सैद्धान्तिक-तर्कयुक्त र विश्लेषणात्मक (Theoretical-Critical Analysis)	१ प्रश्न x १५ अङ्क	३ घण्टा
				समस्या समाधान(Problem Solving)	३ प्रश्न x २० अङ्क	
				मामिला विश्लेषण (Case Analysis)	१ प्रश्न x २५ अङ्क	
द्वितीय चरण: सक्षमता परीक्षण (Competency Test)						
विषय	पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली		समय (१ घण्टा)		
मामिला अध्ययन र प्रस्तुतिकरण	३०	अवधारणागत लिखित अभ्यास र प्रस्तुतिकरण (Conceptual Written Exercise and Presentation)	अंक विभाजन	४० मिनेट लिखित अभ्यास र प्रस्तुतिकरण तयारी		
			१५			
			१५	प्रस्तुतिकरण २० मिनेट प्रति उम्मेदवार		
तृतीय चरण: अन्तर्वार्ता (Interview)						
विषय			पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली		
अन्तर्वार्ता (Interview)			३०	बोर्ड अन्तर्वार्ता (Board Interview)		

द्रष्टव्य

- माथि परीक्षा योजनामा उल्लिखित प्रथम चरणको लिखित परीक्षामा प्रथम पत्र- प्रशासन र व्यवस्थापन प्रशासन (सामान्य प्रशासन, लेखा र राजश्व समूह) सेवाहरुको लागि पाठ्यक्रमको

विषयबस्तु एउटै हुनेछ। तर द्वितीयपत्रको पाठ्यक्रम सम्बन्धित सेवा, समूह अनुरूप फरक फरक हुनेछ।

२. खुला र समावेशी तर्फको परीक्षा एउटै प्रश्नपत्रबाट परीक्षा सञ्चालन हुनेछ।
३. लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी वा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुन सक्नेछ।
४. प्रथमपत्र प्रशासन र व्यवस्थापन विषयको लिखित परीक्षा माथि उल्लिखित सबै सेवाका लागि संयुक्त रूपमा एउटै प्रश्नपत्रबाट एकैदिन हुनेछ। तर द्वितीयपत्र सम्बन्धित सेवा, समूह अनुरूप फरक फरक विषयको लिखित परीक्षा सेवा, समूह अनुरूप अलग अलग दिन हुनेछ।
५. प्रथमपत्र र द्वितीयपत्रको लिखित परीक्षा अलग अलग दिन हुनेछ।
६. परीक्षा हलमा मोबाइल फोन, स्मार्ट वाच, हेड फोन वा यस्तै प्रकारका विद्युतीय उपकरण, पुस्तक, नोटबुक, झोला लगायतका बस्तुहरू लैजान पाइने छैन।
७. लिखित परीक्षामा यथासम्भव पाठ्यक्रमका सबै एकाईबाट प्रश्नहरू सोधिनेछ साथै परीक्षा योजनामा उल्लेख भए बमोजिमका सैद्धान्तिक तर्कयुक्त र विश्लेषणात्मक, समस्या समाधान र मामिला विश्लेषणका प्रश्नहरू पाठ्यक्रमको जुनसुकै एकाईबाट पनि सोध्न सकिनेछ।
८. प्रत्येक पत्र/विषयका प्रत्येक प्रश्नका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरू हुनेछन्। परीक्षार्थीले प्रत्येक प्रश्नको उत्तर छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ।
९. यस पाठ्यक्रम अनुसारका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम तथा नीतिहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगावै संशोधन भई कायम रहेका विषयवस्तुलाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ।
१०. प्रथम चरणको लिखित परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र द्वितीय चरणको परीक्षामा सम्मिलित गराइनेछ। साथै द्वितीय चरणको परीक्षामा सहभागी भएपछि मात्र तृतीय चरणको परीक्षामा सम्मिलित गराइनेछ।
११. लिखित परीक्षा, सक्षमता परीक्षण र अन्तर्वार्ताको कुल प्राप्ताङ्कको आधारमा अन्तिम परीक्षाफल प्रकाशित गरिनेछ।
१२. पाठ्यक्रम अध्यावधिक भई लागु हुने मिति: २०८०।१०।१०

प्रदेश लोक सेवा आयोग, कर्णाली प्रदेश

प्रदेश निजामती सेवाको प्रशासन सेवा, (सामान्य प्रशासन, लेखा, राजश्व) समूह, अधिकृतस्तर नवौ तह वा सो सरहको खुला, अन्तर तह र आन्तरिक अन्तर सेवा तथा स्थानीय सरकारी सेवाको प्रशासन सेवा, सामान्य प्रशासन समूह, अधिकृतस्तर नवौ तहको खुला लिखित प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

प्रथम पत्र:- प्रशासन र व्यवस्थापन

१. राज्य र सरकार

- १.१. नेपालको वर्तमान संविधान, नेपालमा संवैधानिक विकास र त्यसको विश्लेषणात्मक समीक्षा
- १.२. राज्य शक्तिको बाँडफाँड, शक्ति पृथकीकरण र शक्ति सन्तुलन: नेपालमा यसको अभ्यास
- १.३. सरकारको कार्यक्षेत्र र भूमिका
- १.४. संघीय प्रणाली र नेपालमा संघीय शासन व्यवस्था
- १.५. संघ, प्रदेश र स्थानीय तह: कार्यविस्तृतिकरण, भूमिका, जिम्मेवारी र कार्यहरू
- १.६. अन्तर सरकार सम्बन्ध (Inter-Governmental Relation- IGR)
- १.७. संघीय, प्रदेश र स्थानीय तहको व्यवस्थापिकाको संरचना र कार्यप्रणाली
- १.८. संसद, संसदीय समिति र संवैधानिक निकायहरू बीचको अन्तरसम्बन्ध
- १.९. लोकतन्त्रका मूल्यहरू र नेपालमा यसको अवस्था
- १.१०. प्रतिनिधित्वको सिद्धान्त र निर्वाचन प्रणालीका प्रकार (Types of Electoral System)

२. सार्वजनिक प्रशासन र व्यवस्थापन (Public Administration & management)

- २.१. मानव पूँजी व्यवस्थापन (Human Capital Management)
- २.२. संगठनात्मक स्वरूप (Organizational Structure)
- २.३. कर्मचारी प्रशासनका विविध पक्षहरू
- २.४. नेपालको निजामती सेवा: वर्तमान अवस्था र भविष्यको स्वरूप
- २.५. राजनीति र प्रशासनको अन्तरसम्बन्ध
- २.६. नेपालको सार्वजनिक प्रशासन: सुधारका प्रयास र चुनौतीहरू
- २.७. व्यवस्थापनको अवधारणा, सिद्धान्त र नवीनतम प्रवृत्तिहरू
- २.८. व्यवस्थापनका विभिन्न पक्षहरू: नेतृत्व, उत्प्रेरणा, मनोबल (Morale), निर्णय प्रक्रिया, संगठनात्मक व्यवहार (Organizational Behavior) र कार्य संस्कृति (Work Culture)
- २.९. प्रकोप/विपद् व्यवस्थापन (Disaster Management), परिवर्तन व्यवस्थापन (Management of Change), संकट व्यवस्थापन (Crisis Management), विवाद व्यवस्थापन/समाधान (Conflict Management), वार्ता तथा सम्झौता गर्ने सीपहरू (Negotiation and Agreement Skills)
- २.१०. सार्वजनिक नीति तर्जुमा कार्यान्वयन र मूल्यांकन

३. विकासका आयाम र पक्षहरू (Dimensions and Aspects of Development)

- ३.१. विकास: अवधारणा र नवीनतम उपागम (Recent Approaches)
- ३.२. विकासका आयामहरू (Dimensions of Development): दिगो विकास (Sustainable Development), हरित विकास (Green Development), जलवायु सम्मेलन (COPs: Conference of Parties) का निर्णय कार्यान्वयनको अवस्था, समावेशी विकास (Inclusive Development), सहभागितामुलक विकास (Participatory Development), गरीबी निवारण (Poverty Alleviation), लैङ्गिक सवाल (Gender Issues), जलवायु परिवर्तन (Climate

- Change), विश्वव्यापीकरण, आर्थिक उदारीकरण र निजीकरण (Globalization, Economic Liberalization and Privatization), उत्पादनमा आधारित सरकार र सहकारी साझेदारी
- ३.३. नेपालमा लगानीमैत्री वातावरण (Investment Friendly Environment in Nepal) र नेपालको वैदेशिक लगानी नीति
 - ३.४. योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन एवं मूल्यांकन प्रक्रिया
 - ३.५. आयोजना परियोजना तर्जुमा र व्यवस्थापन (Project Planning and Management)
 - ३.६. विकास सहयोग नीति (Development Co-operation Policy) र विकास साझेदार (Development Partners) संघ संस्थाहरू
 - ३.७. कर्णाली प्रदेशमा रणनीतिक महत्त्वका विकासका सम्भावनाहरू:

४. अर्थ व्यवस्था र सार्वजनिक वित्त व्यवस्थापन

- ४.१. विश्व अर्थ व्यवस्थाको स्वरूप र प्रवृत्ति (Global Economy: Structure and Trends) र नेपालको अर्थतन्त्र
- ४.२. अर्थतन्त्रसँग सम्बद्ध योजना, स्रोत/साधनहरूको परिचालन, आर्थिक वृद्धि, विकास तथा रोजगारी
- ४.३. वित्त व्यवस्थापन (सार्वजनिक आय, सार्वजनिक खर्च र सार्वजनिक ऋण)
- ४.४. संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको आर्थिक कार्य प्रणाली
- ४.५. राजश्वको सैद्धान्तिक अवधारणा र परिचालन
- ४.६. बजेटको सैद्धान्तिक पक्ष तथा बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन र मूल्यांकन प्रक्रिया
- ४.७. वित्त नीति र मौद्रिक नीति (Fiscal and Monetary Policy)
- ४.८. सार्वजनिक खरीद र यस सम्बन्धी कानूनी व्यवस्था
- ४.९. अन्तरसरकारी वित्तीय हस्तान्तरण, अनुदान तथा राजश्व बाँडफाँड र ऋण व्यवस्थापन
- ४.१०. नेपालको सरकारी लेखा प्रणाली र लेखा परीक्षण प्रणाली
- ४.११. सार्वजनिक वित्तीय उत्तरदायित्व र जिम्मेवारी
- ४.१२. सार्वजनिक निजी साझेदारी (Public Private Partnership)

५. सार्वजनिक सेवा प्रवाह व्यवस्थापन र विविध

- ५.१. सार्वजनिक सेवा प्रवाह प्रणाली, सेवाको प्रारूप निर्माण र व्यवस्थापन (Service Design and Management), सेवा प्रवाह गर्ने माध्यमहरू (Service Delivery Mechanism) र बैकल्पिक आयामहरू, विद्युतीय शासन (e-Governance)
- ५.२. सेवा प्रवाहमा एजेन्सीकरण र अर्ध बजारीकरण
- ५.३. नेपालको सार्वजनिक प्रशासनमा सुशासन, सदाचार, नैतिकता र व्यवसायिकता
- ५.४. सूचनाको हक र पारदर्शिता (Transparency)
- ५.५. सम्पत्ति शुद्धिकरण (Money Laundering) र भ्रष्टाचार नियन्त्रण
- ५.६. जनसंख्याको बनोट र यसका विविध पक्षहरू
- ५.७. समावेशीकरणका विविध पक्षहरू
- ५.८. सामाजिक न्याय, सामाजिक सुरक्षा र सामाजिक संरक्षण
- ५.९. नागरिक शिक्षा र विकास
- ५.१०. संगठित अपराध: अवधारणागत पक्ष, कार्यक्षेत्र र कानूनी व्यवस्था
- ५.११. ट्रेड यूनियन (Trade Union) र सामुहिक सौदावाजी (Collective Bargaining)
- ५.१२. कर्णाली प्रदेशको सभ्यता, समाज, संस्कृति, प्रचलन, मूल्य मान्यताहरू
- ५.१३. कर्णाली प्रदेश: विकासका संभावना र चुनौतीहरू

- ५.१४. नेपालको अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध, आर्थिक कुटनीति (Economic Diplomacy) र अन्तर्राष्ट्रिय क्षेत्रमा नेपालको प्रतिनिधित्व (Representation) तथा भूमिका
- ५.१५. राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय महत्त्वका समसामयिक मामिलाहरू
- ५.१६. सार्वजनिक सेवा व्यवस्थापनका अन्तर्राष्ट्रिय अभ्यास तथा प्रवृत्तिहरू
- ५.१७. समुदाय विकासको आधारभुत ईकाइको रूपमा टोल विकास समूह/संस्था अवधारणा
- ६. प्रदेश र स्थानीय तह सम्बन्धी जानकारी
 - ६.१. प्रदेश सभाको गठन र भूमिका, सभा अन्तर्गतका समितिहरू
 - ६.२. प्रदेश र स्थानीय तहको कानुनी व्यवस्था र कानून निर्माणका प्रक्रियाहरू
 - ६.३. प्रदेशका अधिकार क्षेत्रहरू र भूमिका
 - ६.४. कर्णाली प्रदेश सरकारको साङ्गठनिक स्वरूप, संरचना
 - ६.५. स्थानीय तहको कार्यपालिका र सभाको गठन तथा विभिन्न समितिहरू
 - ६.६. स्थानीय तहका अधिकार क्षेत्रहरू र भूमिका
 - ६.७. स्थानीय तहमा प्रशासन र राजनीतिबीचको अन्तरसम्बन्ध
 - ६.८. प्रदेश निजामती सेवा र स्थानीय सेवा

--The End--

प्रदेश लोक सेवा आयोग, कर्णाली प्रदेश
प्रदेश निजामती सेवाको प्रशासन सेवा, सामान्य प्रशासन समूह, अधिकृतस्तर नवौ तह वा सो सरहको खुला, अन्तर तह र आन्तरिक अन्तर सेवा तथा स्थानीय सरकारी सेवाको प्रशासन सेवा, सामान्य प्रशासन समूह, अधिकृतस्तर नवौ तहको खुला लिखित प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

द्वितीय पत्र:- सेवा सम्बन्धी

१. राष्ट्रिय र प्रादेशिक नीति

- १.१. नीतिहरूको तर्जुमा, विश्लेषण, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्यांकन
- १.२. नेपालका प्रमुख राष्ट्रिय नीतिको कार्यान्वयन अवस्था
- १.३. कर्णाली प्रदेशका नीतिहरू कार्यान्वयनका अवस्था
- १.४. तथ्यमा आधारित नीति (Evidence Based Policy) तर्जुमा र कार्यान्वयन
- १.५. तीनतहको सरकार बीच राष्ट्रिय नीति, विषय क्षेत्रगत नीतिहरू बीचको समन्वय र अन्तरसम्बन्ध

२. योजना तथा विकास व्यवस्थापन

- २.१. योजनाबद्ध विकास प्रयास, उपलब्धी र चुनौती
- २.२. संघीय, प्रादेशिक र स्थानीय विकास योजना (आवधिक, मध्यकालीन र बार्षिक योजना तथा मध्यकालीन खर्चको संरचना)
- २.३. नतिजामुलक योजना प्रणाली
- २.४. विकासमा सरकारी (Public), निजी, सहकारी क्षेत्र र गैह्र सरकारी क्षेत्र (Non-state Sector) को भूमिका र उपयोगिता
- २.५. विकास आयोजनाको अवधारणा, तर्जुमा (Formulation), कार्यान्वयन (Implementation), अनुगमन (Monitoring) तथा मूल्यांकन (Evaluation) र नेपालमा आयोजनाको व्यवस्थापन अनुगमन तथा मूल्यांकन प्रणाली
- २.६. विकास व्यवस्थापनमा अन्तरतह समन्वय
- २.७. दिगो विकासका लक्ष्यहरू: वर्तमान अवस्था र नेपालको प्रयास
- २.८. गरिबी निवारण
- २.९. कर्णालीमा पर्यटन: होमस्टे, पेईङ्ग गेष्ट, हाईकिङ्ग, ट्रेकिङ्ग, ट्रेल वाकिङ्ग

३. नेपालको सार्वजनिक क्षेत्रमा संगठन विकास र मानव संसाधन

- ३.१. संगठनात्मक ढाँचा (Organizational Design)
- ३.२. व्यवस्थापकीय औजारहरू (Management Tools)
 - ३.२.१. संगठन तथा व्यवस्थापन पद्धती (O & M System)
 - ३.२.२. कार्य विश्लेषण (Job Analysis): कार्य विवरण (Job Description), कार्यविशिष्टिकरण (Job Specification) र कार्य मूल्यांकन (Job Evaluation)
 - ३.२.३. कार्यपुष्टिकरण/संवृद्धिकरण (Job Enrichment), कार्यविस्तृतिकरण (Job Enlargement)
- ३.३. कार्य सम्पादन सूचक र मानक (Performance Indicators and Standard) र कर्मचारी मूल्यांकन प्रणाली
- ३.४. मानव संसाधन व्यवस्थापन (Human Resource Management) का उपलब्धी र चुनौती
- ३.५. सार्वजनिक प्रशासनमा नेतृत्व विकास (Leadership Development), नेतृत्व परीक्षण (Leader Assessment) र उत्तराधिकारी योजना (Succession Planning)
- ३.६. व्यवस्थापन परीक्षण (Management Audit)

- ३.७. संस्थागत तथा व्यवसायिक रणनीतिक योजना (Strategic Planning)
- ३.८. कर्मचारीतन्त्रको संस्कृति र संस्कृति परिवर्तनका रणनीति, उपागम र औजार

४. आर्थिक मामिला

- ४.१. नेपालको आर्थिक उदारीकरण, निजीकरण: प्रयास, उपलब्धी र चुनौती
- ४.२. विश्व आर्थिक अवस्था, उदारीकरण र विश्वव्यापीकरण
- ४.३. भूपरिवेष्टित र अतिकम विकसित मुलुकको अधिकार
- ४.४. नेपाल सरकारको बजेट तर्जुमा, नियन्त्रण, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्यांकन प्रक्रिया
- ४.५. लैङ्गिकमैत्री, सामाजिक समावेशीकरण मैत्री, जलवायु परिवर्तन मैत्री, दिगो विकास मैत्री बजेटको अवधारणा र कार्यान्वयन
- ४.६. संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको बजेट तर्जुमा, नियन्त्रण प्रणाली र अन्तरसम्बन्ध
- ४.७. बजेट प्रणाली र वित्तीय उत्तरदायित्व
- ४.८. नेपालको आर्थिक विकासमा वैदेशिक सहायता र विकास सहयोग नीति (Development Co-operation Policy)
- ४.९. नेपालको अन्तर्राष्ट्रिय व्यापार: वर्तमान अवस्था, प्रवृत्ति (Trends), चुनौती र सम्भावना
- ४.१०. नेपालको भुक्तानी सन्तुलन: वर्तमान अवस्था, प्रवृत्ति (Trends), चुनौती र सम्भावना
- ४.११. आर्थिक अनियमितता र भ्रष्टाचार निवारण, सम्पत्ति शुद्धिकरण अपराध निवारण (Anti-Money Laundering) र अपराधिक कार्यमा वित्तीय लगानी नियन्त्रण

५. सार्वजनिक सेवा र शासकीय मामिला

- ५.१. सार्वजनिक सेवा प्रवाहमा सरकार, निजी क्षेत्र, समुदाय र नागरिक संस्थाको भूमिका
- ५.२. जनतामा प्रवाह गरिने सेवाहरू, सेवाको व्यवस्थापन, अवधारणात्मक पक्षहरू, स्थानीय स्तरमा जनतालाई सेवा प्रवाह गर्ने माध्यमहरू
- ५.३. संघीय निजामती सेवा र अन्य संघीय सरकारी सेवा
- ५.४. प्रदेश निजामती सेवा तथा अन्य प्रदेश सरकारी सेवा
- ५.५. स्थानीय सेवा
- ५.६. संघ, प्रदेश र स्थानीय तहमा सरकारी सेवा संचालन सम्बन्धी नीतिगत व्यवस्था र क्षेत्राधिकार
- ५.७. राष्ट्रिय सुरक्षा व्यवस्थापन र नेपालमा राष्ट्रिय सुरक्षाका विद्यमान प्रावधानहरू
- ५.८. प्रकोप व्यवस्थापन राष्ट्रिय रणनीति र विभिन्न निकायको भूमिका
- ५.९. नेपालमा सूचना प्रविधि विकास र सार्वजनिक सेवा प्रवाहमा यसको उपयोग
- ५.१०. सार्वजनिक संस्थान व्यवस्थापनका सवालहरू (Issues)
- ५.११. विविधता व्यवस्थापन (Diversity Management) र नेपालमा विविधता व्यवस्थापन नीति, रणनीति
- ५.१२. आर्थिक सामाजिक रुपान्तरणका आयामहरू
- ५.१३. मानव सेवा:

--The End--